

Ungdom og utdanningsvalg

Manual for kursholdere

**Hvordan
kan du
hjelpe
barnet ditt å
velge riktig
utdanning
og jobb?**

Dialogmøte om utdanningsvalg

Introduksjon til kursopplegget:	2
Tabell: Dialog/Debatt	4
Tema 1: Det norske skolesystemet	5
Tema 2: Holdning til utdanning - kontinuumsøvelse	5
Utsagn om utdanningsvalg	6
Tema 3: Foreldres holdninger til utdanning.....	6
Tema 4 :Å velge utradisjonelle yrker.....	7
Tema 5: Egenkartlegging og/eller kasus fra powerpointen i grupper.....	7

INTRODUKSJON TIL KURSOPPLEGGET

Målgruppe: Foreldre og andre voksne med innvandrer- og flyktningebakgrunn

Tidsbruk: 1,5-2 timer

Opplegget er delt på 5 temaer der vi beregner 20-30 minutter på hver del. Hvis man ikke rekker 5, er det også greit velge de man rekker innenfor den gitte tidsrammen. Hvis deltakerne er mer interessert i et av temaene er det bedre å bruke mer tid der fremfor å haste videre til neste.

I dette opplegget presenterer vi utdanningssystemet i Norge, og det er viktig at vi i dette møtet legger vekt på foreldrenes rolle når barna velger utdanning.

Vi velger å bruke tid på å snakke om hvilken utdanning foreldrene har fra sitt hjemland for at de skal få et personlig forhold til temaet. I mange land er det å ha videregående skole uoppnåelig nok, og noen av dem er kanskje den første i familien som har oppnådd dette. Ved å ta utgangspunkt i foreldrenes egen situasjon, kan man også lettere skape en forståelse for hva de ofte forventer av barna.

Mange voksne har et begrenset ordforråd på norsk, så det er viktig å bruke bilder og diagrammer her.

Formål:

- Å gi deltakerne økt kunnskap om:
 - Hvorfor det er viktig med utdanning
 - At det er mange veier til utdanning og jobb i Norge
 - Finnes det noe som heter kvinne- og mannsyrker? Hva menes med det?
 - Hvordan foreldre kan hjelpe barna og ta riktig valg?
- Å skape et rom for dialog omkring barnas yrkesvalg
- Skape bevissthet rundt overgangen mellom ungdomsskolen og videregående skole og hva som forventes av foreldrene og barna.

Metode:

- Inkluderende dialog på norsk eller morsmål, som skaper rom for refleksjon og undring.
- Kultursensitiv tilnærming ved hjelp av erfarne dialogarbeidere.
- Diskusjon i grupper

Prinsipper for å skape en dialog

Det er viktig at den som leder dialogen er klar over forskjellen mellom debatt og dialog, som kan illustreres med tabellen under.

Dialog	Debatt
Lytte for å forstå, finne mening og enighet	Lytte for å finne feil og motargumenter
Være villig til å revurdere egne meninger	Forsvare våre egne meninger
Innrømme at den andres ideer kan berike ens egen	Se etter svakheter og feil ved den andres posisjon
Utforske nye muligheter, uten å lete etter konkrete svar	Søke en konklusjon eller stemme som bekrefter din posisjon
Holder temaene åpne selv etter at diskusjonen formelt er slutt	Ved å skape en vinner og en taper, kvele mer diskusjon
Å gå ut ifra at mange mennesker har svaret og at de sammen kan lage en ny løsning	Å gå ut ifra at det er et rett svar, og at du har det rette svaret
Handler om å utvikle felles forståelse	Handler om å vinne
Kollaborerende: deltakerne jobber sammen mot en felles forståelse	Konkurrerende: deltakerne prøver å bevise at den andre tar feil
Se alle sider av en sak	Se to sider av en sak
Se etter styrker og verdier i den andres posisjon	Forsvare sitt synspunkt mot de andre

TEMA 1:

Det norske
skolesystemet
Tid: 30-40 min
Plenum

a) Start med en runde der deltakerne kan si hva de heter og forteller hvor mange år de har gått på skole og om de likte skolen.

b) Vis powerpoint frem til Tips til foreldre (16 st)

Hvis det er tid på slutten kan man også diskutere kasusene som er i Powerpointpresentasjonen og de kan også se på hva de er flinke til selv i egenkartleggingen.

TEMA 2:

Holdning til utdanning
- kontinuumsøvelse
Tid: 10-15 minutter
Plenum

Det kan ofte være fint med en ufarlig øvelse der den enkelte ikke trenger å si så mye.

Gjennomføring av øvelsen:

Alle deltakerne står på gulvet. Bord og stoler er ryddet vekk slik at det er god plass. Lederen står i midten av rommet og forklarer at hun vil lese opp en rekke utsagn. For hvert av utsagnene skal deltakerne stille seg på en linje hvor det ene ytterpunktet tilsvarer "helt enig" og det andre ytterpunktet tilsvarer "helt uenig". Deltakerne kan stille seg hvor som helst langs linja etter hvor enig eller uenig de er. Før man starter med utsagnene knyttet til temaet kan det være greit å begynne med noen hverdagslige og nøytrale utsagn, for å sjekke at alle har forstått øvelsen. For eksempel: "Sjokolade er det beste som fins!"

Når deltakerne har stilt seg opp langs linja kan lederen igangsette dialog ved å spørre utvalgte deltakere om hvorfor de har valgt å stille seg akkurat der de står. Lederen forklarer deltakerne at de har lov til å flytte seg til en annen plass langs linja underveis i dialogen, hvis de for eksempel endrer mening pga. synspunktene som kommer frem.

Etter at lederen har lest opp alle de forberedte utsagnene kan man gi ordet fritt slik at deltakerne også kan komme med egne utsagn.

Utsagn om utdanningsvalg: (tilfeldig rekkefølge)
Hvis deltakerne er dårlig i norsk er det viktig å gå gjennom noen av begrepene først.

- Jeg tenker at mine barn må høre på meg når de skal velge utdanning
- Det er viktig at barna velger et utdanning som gjør at folk ser opp til dem
- Det er viktigere at mannen får en jobb enn at kvinnen får det
- Kvinner er like gode ledere som menn
- Det er riktig at menn skal ha høyere lønn enn kvinner
- Menn og kvinner bør gjøre like mye husarbeid
- Å ta seg av barna er først og fremst kvinnens ansvar
- I Norge har alle gutter og jenter samme muligheter
- Det er viktig at barna får velge sin egen utdanning, det er deres liv!
- Alle kan bli lege hvis de gjør nok lekser
- Det er flaut hvis barna ikke går på universitet/høyskole

TEMA 3:

Foreldres
holdninger til
utdanning
Tid: 10-15 min

Hvis gruppen er større en 8 personer, bør man dele opp i grupper på ca 3-4 personer slik at de kan diskutere litt.

Sett på video fra Youtube, "Det vanskelige valget", der foreldre snakker om prestige og hvordan de håndterer at barn tar eget valg.

Link til filmen med foreldrene: <https://bit.ly/2GHWLw6>

Deltakerne kan diskutere:

- Er du enig med foreldrene i filmen?
- Hva skjer hvis ungdommen velger noe de ikke klarer å fullføre?
- Hva tenker du at du vil gjøre/har gjort med dine barn?

Oppsummering i plenum.

TEMA 4:

Å velge
utradisjonelle yrker
Tid: 10–15 minutter

Sett på video fra Youtube, “Det vanskelige valget”, der ungdommene snakker om sine utdanningsvalg.

Link til filmen med ungdommene: <https://bit.ly/3bP8Xqv>

Deltakerne kan diskutere

- Har noen store barn som er på videregående skole eller er ferdig med videregående skole?
- Har dere barn som har tatt utradisjonelle valg? Hva synes andre dere kjenner om det?
- Hva tenker dere om at jenter kan bli elektrikere?
- Hva er fordelene med å velge et utradisjonelt yrke?

Oppsummering i plenum.

TEMA 5:

Egenkartlegging
og/eller kasus fra
powerpointen i
grupper

Hva lærte du?

Hvis deltakerne har en mobiltelefon kan de avslutte med kahoot, kanskje to/tre på samme lag.

Kahoot: <https://bit.ly/2s9b1qt>

Deltakerne kan få utdelt brosjyren når de går på norsk eller morsmål hvis den finnes på deres morsmål.

Nyttige nettsider

vigo.no
utdanning.no
vilbli.no
velgriktig.no
nhoung.nho.no
yrke.no

Prosjektet støttes av:

Om MiR

Multikulturelt Initiativ og Ressursnettverk er et nettverk av og for foresatte, barn og unge uavhengig av etnisk og sosial bakgrunn. Med et multikulturelt blikk bidrar vi med informasjon, rådgivning og støtte i saker om barnehage, skole, familieliv og samfunnslivet. MiR fungerer også som talerør for enkeltgrupper i møtet med myndighetene og storsamfunnet.

MiRs visjon er å være brobygger mellom foreldre, barn, unge og storsamfunnet med økt livsmestring, gjensidig forståelse og likeverdig deltakelse for alle som resultat. Organisasjonen er politisk uavhengig og livssynsnøytral.

Multikulturelt Initiativ og
Ressursnettverk

Torggata 31, 0183 Oslo
Telefon: + 47 46511176
Email: post@mirnett.org
Nettside: www.mirnett.org